

Tăng cường tính Minh bạch Pháp lý

Minh bạch pháp lý giúp tăng cường hiểu biết của người dân về hệ thống tư pháp, tạo điều kiện cho việc giải quyết các vấn đề phát sinh và giảm cơ hội cho các hành vi tham nhũng. Điều hết sức quan trọng là các quy trình bổ nhiệm, khiếu nại và xử phạt phải minh bạch, khách quan và người dân có phương tiện để phản đối các quyết định không đúng hoặc không hợp lý. Minh bạch cũng sẽ giúp tăng cường tính độc lập cho hệ thống tư pháp. Ví dụ, một thẩm phán miễn chức có thể chứng tỏ rằng mình hành động theo đúng quy định của pháp luật. Ngoài ra, thông tin về hành vi và kỷ luật của các cán bộ tư pháp sẽ giúp người dân và các tổ chức xã hội dân sự phát huy được vai trò kiểm tra giám sát của mình, chống lại các hình thức can thiệp độc đoán từ phía bộ máy hành pháp.

Mục lục

1. Nền hành chính minh bạch
2. Quyền tiếp cận thông tin của người dân
3. Minh bạch và báo chí
4. Thúc đẩy cải cách tư pháp bền vững
5. Các khuyến nghị chính

Các hệ thống giám sát vụ việc bằng máy tính và trình độ công nghệ thông tin cao là những phương tiện quan trọng giúp hạn chế tự do cá nhân trong việc điều chuyển các vụ án/hồ sơ trong hệ thống tư pháp, đồng thời tạo điều kiện cho việc tiếp cận thông tin về các vụ việc một cách dễ dàng.

Người dân cần được tiếp cận các quy trình tố tụng của tòa án (trừ một số trường hợp hạn chế). Điều đó có nghĩa là người dân cần được thông tin về các vụ việc công khai hoặc cần được công khai và tòa án phải thực sự mở cửa đối với dân chúng.

Việc xây dựng một bộ luật hành vi có thể giống như xây dựng một điều lệ khách hàng, thông báo cho những người phải viện đến tòa án về loại hành vi và tính chuyên nghiệp mà họ cần mong đợi từ hệ thống tư pháp. Các cơ quan tư pháp cũng có thể cung cấp thông tin về thẩm phán, bao gồm cả lương bổng, các vị trí tuyển dụng và bổ nhiệm (qui trình và tiêu chí).

1. Nền hành chính minh bạch

Một hệ thống tư pháp thiếu minh bạch trong các qui trình thủ tục hành chính sẽ tạo cơ hội cho lạm quyền và hối lộ đồng thời làm tổn hại niềm tin của người dân vào các cơ quan nhà nước. Có thể tăng cường tính minh bạch một cách khá đơn giản. Ví dụ, các cơ quan tư pháp, pháp chế công bố báo cáo hàng năm, cụ thể hóa các khoản chi tiêu, số vụ việc đã được tòa án xử lý, số vụ còn tồn đọng cũng như số thẩm phán tham gia xét xử và được bổ nhiệm. Một số cơ quan tư pháp cũng có thể “mở cửa” môi trường làm việc của mình, cho phép các đồng nghiệp được gặp gỡ nhau tại nơi làm việc và hạn chế cơ hội cho những hành vi sai trái.

Để hạn chế bất cứ xung đột lợi ích nào có thể xảy ra, ngày càng nhiều nước qui định thẩm phán phải công khai thu nhập vào thời điểm được bổ nhiệm và định kỳ thường xuyên sau đó, kể cả khi về hưu. Mặc dù có nhiều quan điểm khác nhau về lợi ích của cách làm này nhưng nó có thể thực sự hữu ích nếu các thẩm phán không bị tách riêng ra để kê khai tài sản mà việc kê khai này áp dụng với tất cả các cán bộ viên chức nhà nước, trong đó có các thẩm phán.

2. Quyền tiếp cận thông tin của người dân

Việc người dân được tiếp cận các nguồn tin đáng tin cậy về hoạt động của hệ thống tư pháp là yếu tố quan trọng giúp phòng chống tham nhũng. Một yêu cầu thiết yếu là công khai các quyết định để giới luật sư, thẩm phán, giới truyền thông và công chúng đều biết. Việc tiếp cận thông tin về luật pháp sẽ là cơ sở đảm bảo tính sang suốt cho các quyết định của thẩm phán đồng thời nâng cao tính trách nhiệm. Tuyên truyền về các chức năng của hệ thống tư pháp, quyền của người dân tại tòa án và cách thức tiến hành phúc thẩm sẽ giúp khuyến khích người dân sử dụng hệ thống tư pháp cũng như đấu tranh chống lại các vấn đề tiêu cực trong hệ thống này.

Các cơ quan công tố cũng cần tham gia vào việc tăng cường tính minh bạch bằng cách thông tin cho người dân biết về vai trò và trách nhiệm của họ, phối hợp với các cơ quan luật pháp xây dựng các văn bản hướng dẫn rõ ràng về quyền của bị cáo, nhân chứng cũng như bị can trong quá trình tố tụng. Xây dựng một bộ luật hành vi để thông qua đó đánh giá hoạt động của cơ quan công tố cũng là một biện pháp hữu hiệu

3. Minh bạch và báo chí

Báo chí là lực lượng chính trong việc hình thành và duy trì sự minh bạch trong khu vực công, bao gồm cả hệ thống tư pháp. Tuy nhiên, quyền tiếp cận thông tin cũng đi liền với nghĩa vụ phải đưa tin chính xác và công bằng. Các nhà báo cần được đào tạo đưa tin về các vấn đề và thủ tục pháp lý để họ có thể thông tin một cách thông minh và nhạy bén cho công chúng biết diễn tiến sự việc tại các phiên

tòa. Nếu nhà báo đưa tin thiếu hiểu biết cũng như nhạy cảm nghề nghiệp thì hiểu biết của công chúng về hệ thống tòa án sẽ hết sức mơ hồ.

4. Thúc đẩy cải cách tư pháp bền vững

Việc nghiên cứu và giám sát hoạt động tư pháp là phương tiện quan trọng giúp đánh giá thành tựu của tiến trình cải cách tư pháp. Đó có thể là nghiên cứu khoa học về mức độ và nguyên nhân hoãn xét xử cũng như tỷ lệ và thành công của các vụ phúc thẩm. Xác định mức độ hối lộ và thăm dò dư luận về nạn tham nhũng trong ngành tư pháp cũng rất quan trọng.

5. Các khuyến nghị chính

- 🌐 Ngành tư pháp cần công bố báo cáo hàng năm về hoạt động và chi tiêu của ngành mình, đồng thời cung cấp cho người dân biết các thông tin đáng tin cậy về hoạt động quản lý cũng như tổ chức của ngành.
- 🌐 Người dân cần được tiếp cận các thông tin đáng tin cậy về luật pháp, những đề nghị sửa đổi luật pháp, thủ tục tố tụng, các bản án, các vị trí tuyển dụng trong hệ thống tư pháp, tiêu chí tuyển dụng, qui trình lựa chọn và lý do bổ nhiệm.
- 🌐 Ngành công tố cần **tiến hành các thủ tục tố tụng một cách công khai** (trừ một số ít trường hợp ngoại lệ, ví dụ có liên quan đến trẻ em); **Công khai lý do ra quyết định**; và xây dựng **các văn bản hướng dẫn quá trình truy tố mà người dân có thể tiếp cận** để định hướng và hỗ trợ những người ra quyết định về cách thức tiến hành truy tố.
- 🌐 Các thẩm phán cần định kỳ kê khai tài sản, đặc biệt trong trường hợp đó là yêu cầu đối với mọi cán bộ công chức.
- 🌐 Các thẩm phán cần thông báo mọi trường hợp có xung đột lợi ích ngay khi nhìn thấy vấn đề và tự loại mình ra khỏi vụ việc trong trường hợp họ thiên vị (hoặc có thể thiên vị) một bên nào đó, trường hợp họ đã từng là luật sư hay nhân chứng trong vụ việc hoặc có lợi ích kinh tế trong việc giải quyết vụ việc đó.
- 🌐 Các cơ chế thể chế chính thức thuộc hệ thống tư pháp cần được thiết lập để đảm bảo **các bên ra tòa được tư vấn một cách hợp pháp** về bản chất, qui mô và phạm vi quyền của họ cũng như các thủ tục trước, trong và sau tố tụng.

Điều quan trọng là những người thúc đẩy cải cách tư pháp biết được tác động công việc mà họ đang làm đối với các thẩm phán. Nguyên tắc độc lập xét xử có thể bị vi phạm bởi những áp lực phải đạt được mục tiêu đã đề ra hoặc cắt giảm chi phí. Các nhà tài trợ cần đưa ra yêu cầu về liêm chính và minh bạch, lồng ghép các quá trình và làm việc với các bên liên quan để tiến hành các cải cách minh bạch.

Tăng cường tính minh bạch pháp lý

Quan điểm chính sách này của TI là một phần trong số một loạt các quan điểm về phòng ngừa tham nhũng trong các hệ thống tư pháp. Tài liệu này được hoàn thành năm 2007 và sửa đổi năm 2008.

Bốn chủ đề bao trùm trong loạt tài liệu này gồm: Điều kiện làm việc tốt, Bổ nhiệm công bằng, Trách nhiệm giải trình và kỷ luật, và Minh bạch. Cả bốn tài liệu quan điểm chính sách đều dựa vào báo cáo tham nhũng toàn cầu 2007 của TI về Tham nhũng và các Hệ thống tư pháp.

Để biết thêm thông tin về báo cáo tham nhũng toàn cầu 2007, mời truy cập website:
www.transparency.org/publications/gcr.

Để biết thêm thông tin về những nghiên cứu của TI trong lĩnh vực tư pháp, mời xem tại:

www.transparency.org/global_priorities/other_thematic_issues/judiciary

Để biết thêm thông tin về tài liệu chính sách này và các tài liệu chính sách khác cùng loạt, xin liên hệ Craig Fagan tại Ban thư ký của TI theo địa chỉ: [pres \[at\] transparency.org](mailto:pres[at]transparency.org).

TRANSPARENCY INTERNATIONAL

Telephone

+49-30-343820 -0

Fax

+49-30-347039 -12

International Secretariat

Alt-Moabit 96

10559 Berlin

Germany

- ☉ Các nhà báo cần có khả năng **bình luận một cách công bằng** về tiến trình tố tụng và đưa tin về các nghi án hoặc vụ án tham nhũng hay thiên vị. Những hệ thống luật pháp hình sự hóa việc bồi nhọ thẩm phán hoặc trao cho thẩm phán quyền đòi bồi thường trong các vụ phi báng thường cấm báo chí điều tra và đưa tin các nghi án hình sự và cần phải được cải cách.
- ☉ Các nhà báo và biên tập viên cần được đào tạo tốt hơn về đưa tin tòa án và các vấn đề pháp lý để đưa tin một cách dễ hiểu đối với công chúng. Giới học thuật cần được khuyến khích bình luận về các bản án của tòa trên các tạp chí luật, nếu như không phải trên báo chí thông thường.
- ☉ Các tổ chức xã hội dân sự cần góp phần làm cho xã hội hiểu được các vấn đề liên quan đến tham nhũng trong ngành tư pháp bằng cách **theo dõi sự việc cũng như các biểu hiện tham nhũng** như trì hoãn và chất lượng các quyết định.
- ☉ Các chương trình cải cách tư pháp cần giải quyết vấn đề tham nhũng trong ngành tư pháp. Các nhà tài trợ cần chia sẻ kiến thức về việc chẩn đoán, đánh giá các tiến trình tại tòa án và hiệu quả hoạt động của tòa; đồng thời tham gia một cách cởi mở với các nước đối tác .

© 2007 Transparency International. All rights reserved.

Tổ chức minh bạch quốc tế (TI) là một tổ chức xã hội dân sự đi đầu trong cuộc đấu tranh chống tham nhũng trên thế giới. Thông qua hơn 90 văn phòng quốc gia trên thế giới và một ban thư ký quốc tế tại Berlin, Đức, TI tăng cường nhận thức về những tác động tiêu cực của tham nhũng, làm việc với các đối tác chính phủ, doanh nghiệp và các tổ chức xã hội dân sự nhằm xây dựng và triển khai có hiệu quả các biện pháp chống tham nhũng. Để biết thêm thông tin, xin liên hệ: www.transparency.org